

שאלות ותשובות לשינון וחזרה
מאת הרב **משה טרכטמן** שליט"א

תלמודו בידו

דף צה עמוד א

- א] אלו דינים הנוהגים בפסח ראשון נוהגים אף בפסח שני ?
- ב] מה ההוא אמינא שמצוה שלא על גופו נוהגת בפסח שני, ומנין שאינה נוהגת למסקנה ?
- ג] לאיסי בן יהודה, מה מלמד "ועצם לא ישברו בו", והרי איסור שבירת עצם כבר נלמד מ"יעשו אותו" ?
- ד] האם שוחטים פסח שני על היחיד, ומנין ?
- ה] איזה לאו שניתק לעשה נוהג בפסח ראשון, והאם הוא נוהג גם בפסח שני ?

- א] מצוות שבגופו: נוהגות. כגון סדר עבודותיו, נאכל צלי, איסור אכילת נא ושבירת עצם. מצוה שעל גופו: נוהגת. כגון אכילת מצה ומרור, שנאמר "על מצות ומרורים יאכלוהו". מצוה שלא על גופו: אינה נוהגת. כגון השבתת שאור, ואיסור בל יראה ובל ימצא.
- ב] הוה אמינא: שיתרבה בפרט וכלל. "על מצות ומרורים יאכלוהו" פרט, "ככל חוקת הפסח יעשו אותו" כלל. והכלל מוסיף על הפרט לרבות את הכל. מסקנה: לחכמים, "ועצם לא ישברו בו" מלמד שרק מצוה שבגופו נוהגת בפסח שני. לאיסי בן יהודה: "יעשו אותו", אותו משמע לרבות מצוות שבגופו בלבד.
- ג] שאסור לשבור עצם שיש בו מוח, ואין עשה של אכילת פסח דוחה לאו של שבירת עצם.
- ד] לחכמים, צריך לחזר אחר טמא נוסף ולא ישחט יחידי, שנאמר "יעשו" בלשון רבים.
- ה] ראשון: 1. "לא ישאירו ממנו עד בקר", ניתק לעשה "הנותר באש תשרופו".
2. "בבית אחד יאכל לא תוציא" ניתק לעשה, שמחזיר את הבשר לבית ואוכלו. [אך יש שאוסר לאוכלו משום "בשר בשדה טריפה", כיון שיצא ממחיצתו].
3. בל יראה ובל ימצא. שחמץ הנראה במועד ניתק לעשה של "תשביתו".
- שני: הלאווים של נותר ושל "לא תוציא ממנו" נוהגים, כיון שהם מצוות שבגופו. בל יראה אינו נוהג, ושוחטים פסח שני על החמץ, כיון שאינו מצוה שבגופו.

שאלות ותשובות לשינון וחזרה
מאת הרב **משה טרכטמן** שליט"א

תלמודו בידו

דף צה עמוד ב

- א] האם פסח שני טעון הלל, ומניין ?
- ב] האם פסח שני דוחה שבת או טומאה ?
- ג] האם פסח ראשון ופסח שני טעונים לינה ?
- ד] פסח הבא בטומאה, האם זב שנכנס למקדש או שאכל מן הפסח חייב כרת ?
- ה] פסח הבא בטומאה שהותר טמא מת להיכנס לעזרה, האם חייב כרת אם נכנס להיכל ומדוע ?

- א] בעשייתו: טעון אמירת הלל, כיון שהוא דבר מצוה.
באכילתו: אינו טעון הלל. שנאמר "השיר יהיה לכם כליל התקדש חג", ומכאן שדוקא ליל פסח ראשון שהוא חג טעון הלל, ולא פסח שני שהוא יום חול.
- ב] שבת: דוחה, שנאמר "במועדו".
טומאה: לתנא קמא אינו דוחה, אף שפסח ראשון נדחה מפני הטומאה.
לר' יהודה דוחה, כיון שהתורה דחתה אותו מפסח ראשון שמא יוכל לעשות שני בטהרה, אך אם לא זכה יעשה בטומאה.
- ג] ראשון: טעון לינה בירושלים כלילה הראשון, שנאמר "ופנית בבקר והלכת לאהליך".
והיינו מחוץ לחומה אך בתוך התחום, שהרי הוא יום טוב.
שני: נחלקו תנאים בדעת ר' יהודה. יש שסובר שטעון לינה. ויש שפוטר, כי הסמיכות ל"ששת ימים תאכל מצות" מלמד שרק פסח ראשון טעון לינה.
- ד] נכנס למקדש: לחכמים חייב כרת. לר' אליעזר פטור (הואיל ואף טמאי מת אינם משתלחים).
אכילה: אסור לאכול הפסח, אפילו אם רוב הציבור זביים. אלא עושים פסח שני.
אכל, פטור מכרת. שאין חייבים משום טומאה, אלא בפסח הבא בטהרה.
- ה] לשון א': חייב כרת. שנאמר "וישלחו מן המחנה", אפילו ממקצת מחנה וההיכל.
לשון ב': פטור. שנאמר "אל מחוץ למחנה תשלחום", והרי לא נשלח מחוץ לעזרה.

שאלות ותשובות לשינון וחזרה
מאת הרב **משה טרכטמן** שליט"א

תלמודו בידו

דף צו עמוד א

- א** [טמא מת שאכל אימורי קרבן פסח הבא בטומאה, האם חייב ומנין ?
- ב** [בפסח מצרים, היכן זרקו את הדם והיכן הקטירו את האימורים ?
- ג** [אלו דברים נהגו בפסח מצרים ואינם נוהגים לדורות ?
- ד** [אלו קרבנות טעונים ביקור שאין בו מום ארבעה ימים קודם השחיטה, ומנין ?
- ה** [מדוע הוצרכה התורה למעט ערל וגם בן נכר מאכילת קרבן פסח, ומה דינם לענין מצה ותרומה ?

- א** [הדין: פטור מכרת משום אכילת קדשים בטומאה. אך לוקה משום איסור זרות. המקור: "והנפש אשר תאכל בשר מזבח השלמים אשר לה' וטומאתו עליו ונכרתה". אשר לה' מרבה את האימורים. אך רק במקום שחייבים על אכילת בשר בטומאת הגוף, חייבים על אכילת אימורים בטומאה.
- ב** [זריקה: שלש מזבחות היו שם להזאת הדם, המשקוף ושתי המזוזות. הקטרה: לא הקטירו את האימורים אלא אכלום, שלא נאמר מזבח לגבי הקטרה.
- ג** [1. ייחדו את השה העומד להקרבה בעשרה בניסן, ואמרו זה לשם פסח.
2. הזו את דמו באגודת אזור, על המשקוף ושתי המזוזות. 3. אכלו בחפזון [במהירות].
4. איסור אכילת חמץ נהג בכל יום ט"ו ניסן, אבל לא שבעת ימים.
- ד** [1. פסח מצרים, שנאמר "למשמרת עד ארבעה עשר יום לחודש הזה".
2. פסח דורות. שנאמר "העבודה הזאת בחודש הזה", שכל העבודות בחודש זה יהיו כזה.
3. תמיד. שנאמר "תשמרו", ובגזירה שוה מפסח מצרים נלמד שביקור הוא ארבעה ימים.
- אך פסח שני [הדומה לפסח מצרים שנוהג יום אחד] אינו צריך ביקור, שנאמר "הזה".
- ה** [ערל ושמטו אחיו מחמת מילה: אף שלכו לשמים, אסור באכילת הפסח. אך חייב במצה. בן נכר [ישראל מומר]: אף שאין גופו מאוס, אסור באכילת הפסח. אך חייב במצה. ואינו פסול מלאכול בתרומה.

שאלות ותשובות לשינון וחזרה
מאת הרב **משה טרכטמן** שליט"א

תלמודו בידו

דף צו עמוד ב

א] לענין מה מילת זכריו ועבדיו מעכבת ?

ב] מה נתמעט מ"ועצם לא ישברו בו", ו"אל תאכלו ממנו נא" ?

ג] אבד פסחו והפריש במקומו בהמה אחרת, מה הדין אם הבהמה הראשונה נמצאה ?

ד] לחכמים, באיזה אופן תמורת הפסח קרבה שלמים, ובאיזה אופן רועה עד שיפול בו מום וימכר, ויביא בדמיו שלמים ?

א] אסור לאכול קרבן פסח כל עוד בנו או עבדו הכנעני העומדים למול עדיין ערלים. אך אין זה מעכב מאכילת תרומה, שנאמר "בו" [בקרבן פסח] ולא בתרומה.

ב] לא ישברו בו: כשר אסור לשבור עצם, אבל לא בפסח פסול. אל תאכלו ממנו נא: ללמד בגזירה שוה "ממנו" למעשר שני, שכשם שפסח אינו נאכל לערל, כך מעשר שני אינו נאכל לערל.

ג] חכמים [ורבה]: נמצאה לאחר שנשחט הפסח שהופרש תחתיה, מקריבה לשלמים. נמצאה קודם השחיטה, אינה קרבה לשלמים, כיון שנדחתה בידים. אלא רועה עד שיפול בה מום, ותימכר. ויביא בדמיה שלמים.

ר' אליעזר [ור' זירא]: נמצאה לאחר חצות [תחילת זמן שחיטת הפסח], קרבה לשלמים. לפני חצות, נדחתה, ורועה עד שיפול בה מום ויביא בדמיה שלמים.

ד] שלמים: נמצא הפסח האבוד לאחר שחיטת הבהמה המחליפה, והמיר אותו אחר השחיטה. רועה: נמצא הפסח האבוד קודם שחיטת הבהמה המחליפה, והמיר אותו קודם שחיטה. נמצא הפסח קודם שחיטת הבהמה המחליפה, והמיר אותו לאחר השחיטה: רבה לשון א' [והמסקנה]: רועה, הואיל והתמורה באה מכח קדושה רחוקה. רבה לשון ב': קרבה שלמים. הואיל ובזמן השחיטה עדיין לא הוקדשה התמורה, אין השחיטה גורמת לה להיות כרחוקה.

שאלות ותשובות לשינון וחזרה
מאת הרב **משה טרכטמן** שליט"א

תלמודו בידו

דף צז עמוד א

א [לאחר שנאמר "ואם מן הצאן קרבנו", מה בא ללמד "אם כשב הוא מקריב ?

ב [אלו הן החטאות המתות ?

ג [בהמה שהופרשה לחטאת ואבדה בלילה והופרשה בהמה אחרת תחתיה, ונמצאת הראשונה בעוד לילה, מה דינה ?

א [**אם:** פסח שעברה שנתו, וכן מותר הפסח (כגון תמורתו, או שנתכפרו בעליו באחר), דינו כשלמים ולא כפסח. וטעון סמיכה, נסכים, ותנופת חזה ושוק.

כשב: שהמביא כבש לפסחו יקטיר גם את האליה ואכל בעז אין מקטירים את האליה. וצריך דרשה לזה, אף שבכל הקרבנות הבאים מן הכשבים מקטירים את האליה. משום שהקטרת אימורי הפסח נלמדת מבכור, ושם לא הוזכר הקטרת האליה.

ב [1. ולד של חטאת נקבה. 2. תמורת חטאת. 3. חטאת שמתו בעליה קודם שהקריבוה.

4. חטאת שאבדה ונתכפרו בעליה בבהמה אחרת שהוקדשה במקומה, ונמצאה הראשונה.

לרבי ור' שמעון, בין שנמצאה לפני הקרבת המחליפה, ובין לאחר הקרבתה. לחכמים, דוקא כשנמצאה לאחר שנתכפרו הבעלים באחרת.

אבל אם נמצאה קודם הקרבת המחליפה, רועה עד שיפול בו מום, ומוכרה ובדמיה יקנו עולות לקיץ המזבח.

5. חטאת שעברה שנתה הראשונה.

לריש לקיש היינו דוקא אם אבדה. אבל אם לא אבדה, רועה עד שיפול בה מום, ומוכרים אותה, ובדמיה יקנו עולות לקיץ המזבח.

ג [רועה עד שתסתאב, ותמכר ובדמיה יקנו עולות לקיץ המזבח. ואפילו לרבי ור' שמעון, כיון שלילה אינו זמן הראוי להקרבה, אינה נחשבת כאבודה.